

Implementatie van de wijzigingen van het Bbz 2004 per 1 januari 2020

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Contactpersonen

Heidi de Bodt-Kloosterziel
Ayty Oei
Johan Helderman

T 070 333 59 12

HdBodt@minszw.nl

Datum
30 september 2019

Met ingang van 1 januari 2020 wijzigt het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) op de volgende vier onderdelen:

1. Vernieuwing van de financieringssystematiek voor het Bbz 2004;
2. Afsluiten van de instroom bij centrumgemeenten voor Bbz-bijstandsverlening aan ondernemers in de binnenvaart, zij kunnen met hun aanvraag terecht bij hun woongemeente en indien die ontbreekt, bij de gemeente van de feitelijke ligplaats ten tijde van de aanvraag;
3. Beperking nieuwe instroom van oudere zelfstandigen met een niet-levensvatbaar bedrijf tot personen die zijn geboren vóór 1 januari 1960;
4. Verdere uniformering van het Bbz 2004 met de uitgangspunten van de Participatiewet.

Publicatie van de nieuwe wet- en regelgeving is 30 september 2019 geschied: Staatsblad 2019, 306.

Wat moeten en kunnen gemeenten doen?

De implementatie van de wijzigingen van het Bbz 2004 vraagt iets van gemeenten. Voor een (klein) deel gaat het om zaken die echt geregeld moeten worden. Voor een ander deel gaat het er vooral om dat de gemeente zelf beleidskeuzes maakt. Onderstaand is een checklist opgenomen.

Checklist

- Beleid formuleren ten aanzien van de invulling van de terugvorderingsbevoegdheid en de vaststelling ervan in gemeentelijke beleidsregels.
- Aanpassing format voor terugvorderingsbeschikking in verband met gewijzigde wettelijke terugvorderingsgronden.
- Beleid formuleren ten aanzien van de invulling van de bevoegdheid tot het instellen van een onderzoek naar de juistheid en volledigheid van de door de aanvrager verstrekte gegevens.
- Beleid formuleren ten aanzien van de invulling van de bevoegdheid tot het instellen van een heronderzoek.
- Beleid formuleren ten aanzien van de invulling van de bevoegdheid tot herbeoordeling van de levensvatbaarheid van het bedrijf.
- Actualiseren van de publieksinformatie op de gemeentelijke website over de toegangsvoorwaarden tot het Bbz 2004:
 - o de toegang tot de Bbz-ouderenregeling is beperkt tot zelfstandigen met een niet-levensvatbaar bedrijf die zijn geboren vóór 1 januari 1960;
 - o ook ondernemers in de binnenvaart kunnen met hun aanvraag terecht bij hun woongemeente.
- Eventueel gerichte voorlichting aan potentiële Bbz-rechthebbenden en aan organisaties/instellingen die veel met de (potentiële) doelgroep te maken hebben.
- Eventueel informeren van bestaande Bbz-gerechtigden (Boodschap: "voor u wijzigt er niets".)
- Eventueel beleid ontwikkelen ten aanzien van het al dan niet uitbesteden van de levensvatbaarheidsonderzoeken.
- Aanpassing van de opzet van de managementinformatie, met name op het punt van het gerealiseerde terugvorderingspercentage voor de Bbz-kapitaalverstrekking (met het oog op de bekostiging door het Rijk van 75% van het door de gemeente verstrekte bedrijfskapitaal, en de eventuele gevolgtrekkingen voor het debiteurenbeheer en/of het verstrekkingenbeleid).
- Begroting: eventueel vaststellen van beschikbare budgetten voor Bbz-levensonderhoud en levensvatbaarheidsonderzoeken.
- Aanpassing administratie: onderscheid baten Bbz-kapitaalverstrekking verstrekt vóór en vanaf 1 januari 2020.
- Verantwoording: onderscheid baten Bbz-kapitaalverstrekking verstrekt vóór en vanaf 1 januari 2020.
- ICT: bezien of de wijzigingen van het Bbz 2004 dienen te leiden tot wijzigingen in het geautomatiseerde systeem.
- Bij samenwerking: nagaan wat er centraal wordt opgepakt.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

1. Vernieuwing van de financieringssystematiek voor het Bbz 2004

De financieringssystematiek van het Bbz 2004 wordt met ingang van 1 januari 2020 op de drie volgende onderdelen gewijzigd:

1. de middelen voor het levensonderhoud van gevestigde, oudere en beëindigende zelfstandigen worden toegevoegd aan de gebundelde uitkering artikel 69 Pw;
2. de financiering van de kapitaalverstrekking aan alle zelfstandigen wordt vernieuwd;
3. de middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken worden toegevoegd aan het gemeentefonds.

De negen centrumgemeenten die de bijstandsverlening aan ondernemers in de binnenvaart verzorgen, worden ongewijzigd volledig door het Rijk vergoed voor de kosten van de lopende verstrekkingen en evt. verstrekkingen die voortvloeien uit aanvragen die tot en met 31 december 2019 bij hen worden ingediend.

1.1. *Financiering van het Bbz-levensonderhoud*

Met ingang van 1 januari 2020 worden de middelen voor het levensonderhoud van gevestigde, oudere en beëindigende zelfstandigen (hierna kortheidshalve: gevestigde zelfstandigen) budgettair neutraal toegevoegd aan de gebundelde uitkering artikel 69 Pw. Het betreft de toevoeging van een bedrag van ca. 23,4 mln., hetgeen een vergroting van het macrobudget van de gebundelde uitkering betekent met circa 0,5%.

De middelen voor het levensonderhoud van beginnende zelfstandigen maakten al onderdeel uit van deze gebundelde uitkering. Het gevolg hiervan is dat er één gebundelde uitkering ontstaat voor de uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en het Bbz 2004 (levensonderhoud voor *alle* zelfstandigen), alsmede voor de kosten van loonkostensubsidies verstrekt op grond van artikel 10d Pw.

Herverdeeleffecten

De overgang van een financiering op basis van historische uitgaven naar een financiering op basis van objectieve factoren gaat in beginsel gepaard met herverdeeleffecten. Deze laten zich niet kwantificeren. Omdat de financiering bij de kleinere gemeenten met minder dan 15.000 inwoners nog steeds plaatsvindt op basis van de historische uitgaven, zijn de herverdeeleffecten bij deze kleinere gemeenten verwaarloosbaar.

Aanvullende uitkering

De toevoeging van de middelen voor de kosten van het levensonderhoud van gevestigde zelfstandigen aan de gebundelde uitkering artikel 69 Pw impliceert dat het risico van een budgettekort – over het geheel van de gebundelde uitkering artikel 69 Pw – wordt opgevangen door de vangnetuitkering artikel 74 Pw. Bij het bepalen of er sprake is van een budgettekort voor de gebundelde uitkering worden met ingang van het jaar 2020 de bestedingen en baten op grond van de gehele gebundelde uitkering artikel 69 Pw betrokken, dus het totaal van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en het levensonderhoud op grond van het Bbz 2004.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Financiële afwikkeling van baten uit voor 1 januari 2020 verleende bijstand ter voorziening in de behoefte aan levensonderhoud aan gevestigde zelfstandigen

De nieuwe financieringssystematiek is uitsluitend van toepassing op met ingang van 1 januari 2020 verleende bijstand ter voorziening in de behoefte aan levensonderhoud aan gevestigde zelfstandigen. Omwille van de eenvoud is ervoor gekozen dat de baten uit voor 1 januari 2020 verstrekte bijstand ter voorziening in de behoefte aan levensonderhoud van gevestigde zelfstandigen ten goede komen aan het totaal van de gebundelde uitkering artikel 69 Pw. Dit betekent dat gemeenten de baten uit vóór 1 januari 2020 verstrekte bijstand zelf mogen houden. Wel worden deze baten, samen met de andere baten die voortkomen uit de gebundelde uitkering artikel 69 Pw, betrokken bij het bepalen van de hoogte van een eventueel budgettekort en dus bij het bepalen van het recht op en de hoogte van een eventuele vangnetuitkering op grond van artikel 69 Pw.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Budgetbeschikking

De budgetbeschikking voor de gebundelde uitkering artikel 69 Pw met het voorlopig budget voor het jaar 2020 wordt uiterlijk op 1 oktober 2019 aan de gemeenten verzonden. Deze beschikking heeft echter pas werking vanaf 1 januari 2020, wanneer de periode aanvangt waarover de uitbetaling van de uitkering plaatsvindt. De budgetbeschikking voor de gebundelde uitkering artikel 69 Pw bevat geen gemeentelijke (deel)budgetten per regeling (dus ook niet voor het Bbz 2004), maar één, ongedeelde budget bedoeld voor alle uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en het Bbz 2004, alsmede voor loonkostensubsidies Pw.

1.2. Financiering van de Bbz-kapitaalverstrekking

Met ingang van 1 januari 2020 geldt er voor de Bbz-kapitaalverstrekking een nieuwe, vereenvoudigde financieringssystematiek, waarin het financiële risico van het verstrekken van Bbz-kapitaal in belangrijke mate is verlegd van het Rijk naar de verstreckende gemeente. Het betreft een budgettair neutrale wijziging, dus geen bezuiniging. De nieuwe financieringssystematiek is gericht op selectiviteit bij het verstrekken van Bbz-kapitaal en op een adequaat kredietbeheer door gemeenten. De zogenaamde normbatenregeling voor de Bbz-kapitaalverstrekking komt te vervallen.

De nieuwe financieringssystematiek voor de Bbz-kapitaalverstrekking is hieronder schematisch weergegeven. In het jaar volgend op de feitelijke Bbz-kapitaalverstrekking ontvangt de gemeente 100% financiering van het Rijk. Echter, in de daaropvolgende vijf jaren vordert het Rijk 75% van die financiering terug van de gemeente. Dat gaat in vijf, jaarlijkse stappen van achtereenvolgens 20%, 20%, 15%, 10% en 10%. Per saldo ontvangt de gemeente van het Rijk dus uiteindelijk 25% van het bedrag dat de gemeente heeft verstrekt als Bbz-bedrijfskapitaal. Voor de bekostiging van de overige 75% van het door de gemeente verstrekte Bbz-bedrijfskapitaal is de gemeente zelf verantwoordelijk. Daartoe mag de gemeente alle terugontvangsten uit die kapitaalverstrekking (rente en aflossing) zelf houden.

Schematische weergave financieringssysteem Bbz-kapitaalverstrekking

	Jaar t	Jaar t+1	Jaar t+2	Jaar t+3	Jaar t+4	Jaar t+5	Jaar t+6	Jaar t+7 e.v.	Totaal gecumuleerd	
'Voorfinanciering' door het Rijk 100%		100%							100%	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Terug te betalen aan het Rijk in vijf jaarlijkse stappen: 2x20%, 1x15%, 2x10%		0%	20%	20%	15%	10%	10%	0%	75%	Directoraat-Generaal Sociale Zekerheid en Integratie
										Datum

t = jaar van verstrekking van het Bbz-kapitaal door de gemeente; gemeenten verantwoordelijk voor het Rijk in het jaar t+1 via de SiSa-bijlage jaar t over de verstrekking in het jaar t. Op basis van deze verantwoording gaat het Rijk in beginsel in het jaar t+1 over tot vaststelling van de kosten en betaling van de 100% 'voorfinanciering' en in de jaren t+2 t/m t+6 tot terugvordering van in totaal 75%.

30 september 2019

Onze referentie

De nieuwe financieringssysteem geldt voor alle vormen van Bbz-kapitaalverstrekking. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt tussen rentedragende en renteloze leningen. Hoewel hieruit geen terugontvangsten komen, geldt de nieuwe financieringssysteem ook voor kapitaalverstrekingen om niet.

Overigens kunnen gemeenten zelf risicospreiding realiseren door bij de uitvoering van het Bbz 2004 de samenwerking te zoeken met andere gemeenten en in dat samenwerkingsverband (bijvoorbeeld een openbaar lichaam) de financiële risico's van de Bbz-kapitaalverstrekking te delen.

Het systeem van bevoorschotting wordt met ingang van 1 januari 2020 afgeschaft.

Gemeenten die bij de uitvoering van het Bbz 2004 samenwerken in een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, zullen niet langer één jaar later worden gefinancierd dan andere gemeenten. Het Ministerie van SZW gaat namelijk in het geval van gemeentelijke samenwerking voor de vaststelling van de lasten en baten van de Bbz-kapitaalverstrekking gebruikmaken van de SiSa-verantwoording die het openbaar lichaam ten behoeve van de deelnemende gemeenten heeft opgesteld en waarbij deze verantwoording is gespecificeerd naar de individuele gemeenten.

Baten van vóór 1 januari 2020 verstrekt bedrijfskapitaal

De nieuwe financieringssysteem is uitsluitend van toepassing op nieuw, met ingang van 1 januari 2020 te verstrekken bedrijfskapitaal. Gemeenten mogen 25% van de baten uit vóór 1 januari 2020 verstrekt bedrijfskapitaal zelf houden; de overige 75% van die baten vloeit terug naar het Rijk. Op deze wijze hebben de gemeenten nog steeds een financieel belang bij een effectief debiteurenbeheer.

1.3. Financiering van de levensvatbaarheidsonderzoeken

Met ingang van 1 januari 2020 worden de middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken toegevoegd aan het gemeentefonds. Die middelen zijn daarmee vrij besteedbaar. De toevoeging is budgettair neutraal. Op basis van de door het Rijk te vergoeden uitgaven over het

jaar 2018 gaat het om een totaalbedrag van € 9,6 mln. Gemeenten worden hierover geïnformeerd via de 'Septembercirculaire Gemeentefonds 2019'¹ van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarbij op basis van de definitieve cijfers achteraf nog een (kleine) bijstelling kan plaatsvinden bij de 'Meicirculaire Gemeentefonds 2020'. De middelen voor de Bbz-levensvatbaarheids-onderzoeken worden toegevoegd aan het cluster Inkomen en participatie van het gemeentefonds. Verdeling van de middelen over gemeenten vindt plaats via de verdeelsleutel voor de algemene uitvoeringskosten van de Participatiewet c.s., hetgeen betekent dat het grootste deel van de beschikbare middelen wordt verdeeld via de indicatoren bijstandsonvangers in combinatie met de schaalvoordeelfactor bijstandsonvangers.

**Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid**

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Op het ogenblik krijgen gemeenten alleen een vergoeding van het Rijk voor door derden uitgevoerde levensvatbaarheidsonderzoeken. Met de toevoeging van de middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken aan het gemeentefonds krijgen gemeenten een grotere financiële vrijheid en komt de financiële sturing op het uitbesteden van het levensvatbaarheidsonderzoek te vervallen.

De aan het gemeentefonds toegevoegde middelen voor de levensvatbaarheidsonderzoeken zijn niet geoormerkt. Met behulp van de spreadsheet 'Taakmutaties 2020', die als bijlage bij de 'Septembercirculaire Gemeentefonds 2019' wordt gepubliceerd, kan een individuele gemeente echter wel desgewenst het bedrag uitrekenen dat zij vanuit het gemeentefonds voor de toevoeging van de Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken in 2020 zal ontvangen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2019/09/17/septembercirculaire-gemeentefonds-2019>

1.4. Samenvatting van de wijzigingen in de financieringsystematiek

Schematisch overzicht wijzigingen in de financieringsystematiek per 1 januari 2020

Situatie vóór 1 januari 2020	Situatie vanaf 1 januari 2020
<i>Bbz-levensonderhoud voor gevestigde zelfstandigen</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Eén specifieke uitkering voor Bbz-levensonderhoud gevestigde zelfstandigen én Bbz-kapitaalverstrekking. 75% declaratie en 25% budget. 25% budget op basis van historische uitgaven t-2. 	<ul style="list-style-type: none"> Onderdeel van gebundelde uitkering art. 69 Pw. 100% budget. Budget grootste gemeenten (>40.000 inwoners) op basis van objectieve factoren; Budget kleinste gemeenten (<15.000 inwoners) op basis van historische uitgaven t-2; Budget middelgrote gemeenten (15.000-40.000 inwoners) deels op basis van objectieve factoren, deels op basis van historische uitgaven t-2.
<i>Bbz-kapitaalverstrekking</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Eén specifieke uitkering voor Bbz-kapitaalverstrekking én Bbz-levensonderhoud gevestigde zelfstandigen. 75% declaratie en 25% budget. Budget op basis van historische uitgaven t-2. Normbatenregeling. Bevoorschotting. 	<ul style="list-style-type: none"> Eigenstandige financiering. 100% 'voorfinanciering' in jaar na verstrekking; vervolgens 75% terugvordering in de daaropvolgende vijf jaar (in jaarlijkse stappen van resp. 20%, 20%, 15%, 10% en 10% over een periode van vijf jaar). In belangrijke mate declaratiesystematiek Geen normbatenregeling. Geen bevoorschotting.
<i>Aanvullende uitkering</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Aanvullende uitkering bij een budgettekort (o.g.v. art. 52 Bbz 2004), onder toepassing van een eigen risico van 15% van het toegekende budget. Ambtshalve toegekend, zonder aanvullende voorwaarden. 	<ul style="list-style-type: none"> Aanvullende uitkering bij een budgettekort over het geheel van de gebundelde uitkering (o.g.v. art. 74 Pw), onder toepassing van een eigen risico (zie art. 10 van het Besluit Participatiewet). Alleen op aanvraag, met aanvullende voorwaarden. Geen aanvullende uitkering bij Bbz-kapitaalverstrekking.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

<i>Levensvatbaarheidsonderzoeken</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Declaratie van 90% van de kosten, onder toepassing van een maximumbedrag per onderzoek. • Uitsluitend financiering van door derden uitgevoerde levensvatbaarheidsonderzoeken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiering via gemeentefonds. • Financiering van alle levensvatbaarheidsonderzoeken, inclusief door de gemeente zelf uitgevoerde onderzoeken.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Verantwoording

- Vanaf de SiSa-bijlage 2020 verantwoorden gemeenten zich over de bestedingen en baten van het Bbz-levensonderhoud van alle zelfstandigen, waarbij er niet langer een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds het Bbz-levensonderhoud voor beginnende zelfstandigen en anderzijds het Bbz-levensonderhoud voor gevestigde, oudere en beëindigende zelfstandigen.
- Gemeenten verantwoorden zich al aan het Rijk over de bestedingen en baten van de Bbz-kapitaalverstrekking. Nieuw is dat met ingang van de SiSa-bijlage 2020 bij de baten een onderscheid dient te worden gemaakt tussen het bedrijfskapitaal dat is verstrekt vóór 1 januari 2020 en het bedrijfskapitaal dat is verstrekt vanaf 1 januari 2020.
- Vanaf de SiSa-bijlage 2020 verantwoorden gemeenten zich niet langer over de kosten van de levensvatbaarheidsonderzoeken.

Schematisch overzicht wijzigingen in de verantwoording aan het Rijk per 1 januari 2020

SiSa-bijlage 2019	SiSa-bijlage 2020
<i>Gebundelde uitkering art. 69 Pw</i> ☐ Bbz-levensonderhoud <i>beginnende</i> zelfstandigen (bestedingen en baten)	<i>Gebundelde uitkering art. 69 Pw</i> ☐ Bbz-levensonderhoud <i>alle</i> zelfstandigen (bestedingen en baten)
<i>Niet-gebundeld deel Bbz 2004</i> ☐ Bbz-levensonderhoud <i>gevestigde</i> zelfstandigen (bestedingen en baten) ☐ Bbz-kapitaalverstrekking (bestedingen en baten)	<i>Bbz-kapitaalverstrekking</i> ☐ Bbz-kapitaalverstrekking (bestedingen) ☐ Bbz-kapitaalverstrekking verstrekt vóór 1 januari 2020 (baten) ☐ Bbz-kapitaalverstrekking verstrekt vanaf 1 januari 2020 (baten)
<i>Levensvatbaarheidsonderzoeken</i> ☐ Levensvatbaarheidsonderzoeken (bestedingen)	<i>Levensvatbaarheidsonderzoeken</i> (vervallen)

1.5. Invulling gemeentelijke beleidsvrijheid

Met de nieuwe financieringssysteem ontstaat voor gemeenten, meer dan voorheen, een direct financieel belang om het Bbz 2004 zo goed en doeltreffend mogelijk uit te voeren. Als gevolg hiervan is de uitvoering waar mogelijk gedereguleerd, wat optimale ruimte creëert voor lokaal beleid. Het is aan de gemeente om hieraan invulling te geven.

- Nu gemeenten volledig financieel verantwoordelijk worden voor de uitvoering van het Bbz 2004, inclusief de terugvordering, wordt de terugvorderingsverplichting voor het college omgezet in een terugvorderingsbevoegdheid. Hiervoor geldt wel een belangrijke uitzondering: ongewijzigd is dat het college geen beleidsvrijheid heeft ten aanzien van besluiten tot terugvordering ingeval van fraude. De bevoegdheid tot terugvordering blijkt nu uit paragraaf 6.4 van de Participatiewet. Dit geldt zowel voor het Bbz-levensonderhoud als voor de Bbz-kapitaalverstrekking (artikel 10 resp. 14, van het Bbz 2004).
- De nieuwe terugvorderingsbevoegdheid ten aanzien van Bbz-uitkeringen betekent dat gemeenten inzichtelijk moeten maken in welke gevallen en op welke wijze aan de bevoegdheid invulling wordt gegeven. Dit kan in een beleidsregel van het college. Het college kan zelf bepalen op basis van welke omstandigheden zij tot terugvordering overgaat. De verplichting van het college om het geleende bedrag na de tweede aanmaning terug te vorderen komt te vervallen.
- De centrale administratieve voorschriften inzake onderzoeksverplichtingen en -frequenties komen te vervallen. Dit laat overigens onverlet dat de gemeente – net als bij de Participatiewet – zelf moeten regelen hoe zij de rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking borgt.
- De verplichting voor het college om een onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de door de aanvrager verstrekte gegevens wordt omgezet naar een bevoegdheid. Deze bevoegdheid blijkt nu uit de onderzoeksbevoegdheid op grond van artikel 53a, zesde lid, van de Participatiewet.
- De verplichting voor het college om regelmatig een heronderzoek te doen naar de voor het recht op uitkering van belang zijnde gegevens, komt te vervallen. Het college blijft wel bevoegd om een heronderzoek in te stellen.
- De verplichting tot periodieke herbeoordeling van de levensvatbaarheid van het bedrijf of zelfstandig beroep van de beginnende zelfstandige komt te vervallen. Het college blijft wel bevoegd te onderzoeken of het bedrijf of zelfstandig beroep nog levensvatbaar is, indien daartoe naar het oordeel van het college aanleiding bestaat. Ongewijzigd is dat de toekenning van Bbz-levensonderhoud dient te worden beëindigd zodra het bedrijf of zelfstandig beroep niet meer levensvatbaar is.
- Het wordt mogelijk dat het college de begeleiding van een pré-starter met een uitkering op grond van de Participatiewet desgewenst zelf uitvoert. De verplichting om deze begeleiding uit te laten voeren door een derde komt te vervallen.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

2. Afsluiten van de instroom bij centrumgemeenten voor Bbz-bijstandsverlening aan ondernemers in de binnenvaart

De aparte bijstandverlening aan ondernemers in de binnenvaart, uitgevoerd door negen daartoe aangewezen centrumgemeenten, wordt

vanwege het geringe gebruik ervan afgebouwd. Met ingang van 1 januari 2020 is een bijstandsaanvraag bij de centrumgemeenten niet meer mogelijk. Ondernemers in de binnenvaart dienen zich met ingang van 1 januari 2020 met een bijstandsaanvraag – net als ieder ander – te melden bij hun woongemeente.

De afbouw heeft geen gevolgen voor de bijstandsverlening aan bestaande Bbz-gerechtigde ondernemers in de binnenvaart. De bijstandsverlening aan bestaande Bbz-gerechtigde ondernemers in de binnenvaart wordt ongewijzigd uitgevoerd door de centrumgemeenten.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

De aparte uitvoeringsstructuur voor Bbz-bijstandsverlening aan ondernemers in de binnenvaart is een uitzondering op de hoofdregel, neergelegd in artikel 40, eerste lid, van de Participatiewet, dat een bijstandsaanvraag dient te worden ingediend bij het college van de gemeente waar de aanvrager woonplaats heeft. Deze hoofdregel gaat met ingang van 1 januari 2020 ook gelden voor nieuwe bijstandsaanvragen van ondernemers in de binnenvaart.

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Voor de ondernemer in de binnenvaart die geen woonplaats heeft, is in het gewijzigde artikel 36 van het Bbz 2004 - aanvullend op artikel 40, eerste lid, van de Participatiewet - geregeld dat het recht op bijstand bestaat jegens het college van de gemeente waar de ondernemer in de binnenvaart op het moment van zijn aanvraag zijn feitelijke ligplaats heeft. Het aanvullende karakter betekent dat artikel 36 van het Bbz 2004 uitsluitend van toepassing is, indien artikel 40, eerste lid, van de Participatiewet geen uitsluitel biedt over welk college verantwoordelijk is voor de bijstandsverlening aan de ondernemer in de binnenvaart.

Wanneer de gemeente waar de aanvraag is ingediend, om welke reden dan ook, meent niet de verantwoordelijke gemeente te zijn, omdat zij sterke aanwijzingen heeft dat de schipper bij een andere gemeente de aanvraag had moeten indienen, is de gemeente waar de schipper daadwerkelijk verblijft gehouden de aanvraag te behandelen. Dit betekent dat de aanvraag door deze gemeente getoetst moet worden, dus ook of de onderneming levensvatbaar is.

3. Beperking nieuwe instroom van oudere zelfstandigen met een niet-levensvatbaar bedrijf tot personen die zijn geboren vóór 1 januari 1960

De specifieke Bbz-ouderenregeling wordt met ingang van 1 januari 2020 afgebouwd. Op grond van deze regeling mochten oudere zelfstandigen vanaf 55 jaar hun niet-levensvatbare bedrijf voortzetten met een inkomensaanvulling tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Instroom in deze regeling is met ingang van 1 januari 2020 alleen nog mogelijk voor zelfstandigen met een niet-levensvatbaar bedrijf die geboren zijn vóór 1 januari 1960 (en die dus op 31 december 2019 60 jaar of ouder zijn). De datum van aanvraag is bepalend voor de vaststelling of een oudere zelfstandige nog in aanmerking kan komen voor de Bbz-ouderenregeling. Dit betekent dat zelfstandigen van 55 tot 60 jaar met een niet-levensvatbaar bedrijf nog tot en met 31 december 2019 een aanvraag kunnen indienen voor de Bbz-ouderenregeling, maar daarna niet meer. De afbouw van de Bbz-ouderenregeling heeft geen enkel gevolg voor de bestaande gebruikers van deze regeling.

4. Verdere uniformering van het Bbz 2004 met de uitgangspunten van de Participatiewet

Het Bbz 2004 wordt met ingang van 1 januari 2020 meer in lijn gebracht met de uitgangspunten van de Participatiewet. Het betreft ten eerste het uitgangspunt dat algemene bijstand niet wordt verstrekt in de vorm van een rentedragende lening en ten tweede het uitgangspunt dat bijstand niet met terugwerkende kracht wordt verleend. De wijzigingen hebben alleen gevolgen voor een specifieke groep van gevestigde zelfstandigen, namelijk gevestigde zelfstandigen aan wie zowel algemene bijstand als bedrijfskapitaal wordt verleend. De bijstandsverlening aan alle overige zelfstandigen is al sinds jaar en dag in overeenstemming met die twee uitgangspunten.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

De datum van aanvraag is bepalend of het oude recht geldt of het nieuwe recht. Aanvragen die zijn ingediend vóór 1 januari 2020 dienen nog te worden beoordeeld op grond van het oude recht, zoals dat gold op 31 december 2019, ook al vindt de beoordeling van de aanvraag en het besluit plaats in 2020.

Onze referentie

Meer concreet gaat het om de volgende twee wijzigingen.

4.1. *Algemene bijstand niet meer in de vorm van een rentedragende lening*

Met ingang van 1 januari 2020 wordt algemene bijstand uitsluitend nog verleend in de vorm van een renteloze lening, die eventueel kan worden omgezet in bijstand om niet. In het geval de gevestigde zelfstandige zowel algemene bijstand als bedrijfskapitaal aanvraagt, kan op het ogenblik de algemene bijstand nog (voorlopig) worden verleend worden als rentedragende lening. Het verwachte inkomenstekort wordt dan meegefinancierd in de rentedragende geldlening ter voorziening in de behoefte van bedrijfskapitaal. Met ingang van 1 januari 2020 komt artikel 20, tweede lid, van het Bbz 2004 te vervallen en kan de gevestigde zelfstandige naast bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal op grond van artikel 10 bijstand ter voorziening in het levensonderhoud aanvragen. Over de verleende algemene bijstand waarvoor een terugbetalingsverplichting geldt, wordt dan geen rente meer in rekening gebracht.

De consequentie van het vervallen van artikel 20, tweede lid, van het Bbz 2004 is tevens dat het in artikel 20, eerste lid, genoemde maximale bedrag dat nu geldt voor de som van de bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal én algemene bijstand straks uitsluitend geldt voor de bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal.

4.2. *Vervallen van de mogelijkheid van het zogenaamde 'keuzejaar'*

Met ingang van 1 januari 2020 komt de mogelijkheid van het zogenaamde 'keuzejaar' te vervallen. Wanneer het netto inkomen van de gevestigde zelfstandige in het boekjaar van de aanvraag dan wel in het daaraan voorafgaande jaar lager was dan de jaarnorm, is het op het ogenblik nog mogelijk om over één van deze jaren bijstand om niet ter grootte van het inkomenstekort te verlenen. De aanvrager zelf kan dan een keuze maken voor welk van deze jaren: het boekjaar van de

aanvraag of het daaraan voorafgaande jaar. Een keuze voor het jaar vóór de bijstandsaanvraag impliceert bijstandsverlening met terugwerkende kracht. Met ingang van 1 januari 2020 komt artikel 21, eerste lid, van het Bbz 2004 te vervallen, en daarmee de mogelijkheid om te kiezen voor het jaar vóór de bijstandsaanvraag.

Met het vervallen van artikel 21, eerste lid, van het Bbz 2004 vervalt de mogelijkheid om een kwijtschelding op een deel van de bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal te verkrijgen. Dit betrof het deel van het bedrijfskapitaal dat feitelijk voor levensonderhoud was toegekend. Voor de berekening van het bedrag om niet kon de gevestigde zelfstandige daarbij een keuze maken tussen het boekjaar van de aanvraag en het daaraan voorafgaande jaar.

Met ingang van 1 januari 2020 wordt rentereductie alleen mogelijk, als het netto-inkomen in een of beide boekjaren volgend op het boekjaar van de aanvraag lager is dan de jaarnorm en er in dat boekjaar geen algemene bijstand wordt verleend. Dit betekent dat als in het eerste of tweede boekjaar na het boekjaar van aanvraag algemene bijstand wordt verstrekt naast bedrijfskapitaal, dat er dan géén rentereductie op de lening voor bedrijfskapitaal kan worden toegepast. De rentereductie is maximaal de in het boekjaar geldende renteverplichting. De som van het in een boekjaar genoten netto-inkomen en toegekende rentereductie is maximaal de van toepassing zijnde jaarnorm.

Publicaties die behulpzaam kunnen zijn bij de uitvoering van het Bbz 2004

Via www.divosa.nl/bbz kunt u meerdere publicaties vinden die u kunnen helpen bij de uitvoering van het Bbz 2004

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Reeds gestelde vragen en gegeven antwoorden (d.d. 30/9/'19)

Vraag:

In het nieuwe zesde lid van artikel 41 is bepaald dat een lening na het moment van opeisbaar stellen rentedragend blijft.

In artikel 43, eerste lid, is geregeld dat bij beëindiging van een bedrijf de lening renteloos wordt. Hoe verhouden deze artikelleden zich met elkaar?

Antwoord:

Beroep op artikel 41 is onder voorwaarden mogelijk voor de zelfstandige die zijn bedrijf of zelfstandig beroep nog voortzet, maar geheel of gedeeltelijk niet in staat is aan rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen en een met redenen omkleed verzoek tot tijdelijk uitstel van betaling heeft ingediend. Het nieuwe zesde lid van artikel 41 regelt dat het resterende deel van de lening (hoofdsom) vanaf het moment van de opeisbaarheid van de lening rentedragend blijft ook al is sprake van gevallen als bedoeld in het vierde en/of vijfde lid.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Directoraat-Generaal Sociale
Zekerheid en Integratie

Datum

30 september 2019

Onze referentie

Vraag:

Wanneer een lening opgeëist is omdat de betrokkene duurzaam niet aan de verplichting kan voldoen en daarna het bedrijf wordt beëindigd. Is de vordering dan nog steeds rentedragend? Of is artikel 43 lid 1 dan van toepassing?

Antwoord:

Een nieuw artikel 43, tweede lid, regelt dat het resterende deel van de lening vanaf de beëindiging van het bedrijf of zelfstandig beroep renteloos kán worden gemaakt in het geval van niet verwijtbaarheid.

Wanneer een lening opgeëist is omdat de betrokkene duurzaam niet aan de verplichting kan voldoen en daarna het bedrijf wordt beëindigd is, mits de beëindiging van het bedrijf niet-verwijtbaar is, inderdaad artikel 43 van toepassing en wordt de lening alsnog renteloos.

Vraag:

Kan het voorheen verplichte heronderzoek naar de voor het recht op uitkering van belang zijnde gegevens vanaf 1 januari 2020 nog periodiek en algemeen worden uitgevoerd of alleen in specifieke gevallen?

Antwoord:

Wanneer een college periodiek en algemeen heronderzoek wil doen naar de voor het recht op uitkering van belang zijnde gegevens, dient dit in beleidsregels te worden vastgelegd. Als een college niks in beleidsregels vastlegt hierover betekent dat in feite dat alleen in specifieke gevallen of n.a.v. een specifieke aanleiding actie zal worden ondernomen.

Vraag:

Als een binnenvaartschipper een post- of briefadres heeft in een gemeente, bijvoorbeeld bij zijn/haar boekhouder, is die gemeente dan te beschouwen als de woonplaats van de binnenvaartschipper?

Antwoord:

Nee, alleen het hebben van een post- of briefadres is niet voldoende voor het vaststellen van de woonplaats van de binnenvaartschipper. Binnen de Participatiewet gaat het om de *feitelijke* woonplaats. Wanneer de schipper feitelijk op het schip woont, gaat het nieuwe artikel 36 van het Bbz 2004 op en kan de binnenvaartschipper de aanvraag voor het Bbz 2004 indienen bij de gemeente waar hij/zij op het moment van de aanvraag ligt aangemeerd. Deze gemeente is vervolgens verantwoordelijk voor de bijstandsverlening.